

## SXEDIO.FM4

**21.11.1949** ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΗΕ ΜΕ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΑΚΗΡΥΣΣΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Στο υπόμνημα του ΑΚΕΛ προς τα Ηνωμένα Έθνη με το οποίο διακηρυσσόταν η Ελληνικότητα της Κύπρου επισυνάπτονταν τρία Παραρτήματα. Το Τρίτο Παράρτημα έχει ως εξής:

### ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

#### **1. Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ ΣΤΑ 1881**

Ο Γλάδστων προς τον υποστράτηγο Σερ Ρ. Πιτούλφ:

" Ο κ. Γλάδστων έχει λάβει τηλεγραφήματα από κάποιους κατοίκους της Λάρνακας, της Λεμεσού και της Λευκωσίας, οι οποίοι υποστηρίζουν την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και επιθυμεί να πληροφορήσει εκείνους που έστειλαν τηλεγραφήματα ότι ενώ η Κυβέρνηση της Αυτής Μεγαλειότητας επιθυμεί την ευτυχία των Κυπρίων, θα πρέπει να θυμούνται ότι η Κύπρος κατέχεται από αυτή τη χώρα, σύμφωνα με συνθήκη με την Πύλη, ως μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και ότι προτάσεις που θα γίνονταν κατά παράβαση της συνθήκης αυτής δεν μπορούσαν να συζητηθούν". (Βλέπε Αλληλογραφία για τις υποθέσεις της Κύπρου, Λευκή Βίβλος **2930**, σελ. **105, 1881**).

#### **2. Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Ι. ΤΣΑΜΠΕΡΛΑΙΝ ΣΤΑ 1896**

" Η Κυβέρνηση της Α. Μ. μελέτησε το υπόμνημα των Χριστιανών κατοίκων της νήσου, στο οποίο διατυπούνται οι απόψεις τους για τη θέση και τις προσδοκίες της Νήσου και το οποίο στάληκε στις **5** του Οκτώβρη **1895**. Το υπόμνημα αρχίζει με την εκ νέου έκφραση του πόθου για την Ένωση με το ελληνικό Βασίλειο που εκφράστηκε πολλές φορές νωρίτερα σε παρόμοια υπομνήματα και άλλες τέτοιες ανακοινώσεις.

Πάνω σ' αυτό το σημείο η Κυβέρνηση της Α. Μ. δεν μπορεί να κάμει τίποτε περισσότερο από του ν' αναφερθεί στην απάντηση που έδωσε ο κ. Γλάδστων πάνω στο ίδιο θέμα, στα **1881**. Η απάντηση του κ. Γλάδστωνος μαζί με τη διακήρυξη που έγινε από το Μαρκήσιο του Ρίπον, ότι "η Κυβέρνηση της Α. Μ. δεν προτίθεται να εγκαταλείψει τη διακυβέρνηση της Κύπρου πούγινε σύμφωνα με την αγγλο-τουρκική Συνθήκη του **1878**" ολοκληρώνει τη θέση των Συμβούλων της Α. Μ. σχετικά με το ζήτημα" (Βλέπε Κυπριακή Επίσημη Εφημερίδα, Σεπτέμβρης **11 1898**).

### **3. Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ ΣΤΑ 1897**

Μια επιστολή του Γλάδστωνος προς το Δούκα του Ουεστμίνστερ: "Προσθέτω την ικανοποίηση που θάνιωθα αν μου δινόταν η ευκαιρία προτού τερματίσω το μικρό μου βίο, να δω τον πληθυσμό της ελληνικής αυτής Νήσου (Κύπρου) με μια φιλική διευθέτηση ενωμένο με τους αδελφούς του Βασιλείου της Ελλάδας και της Κρήτης" (Βλέπε το Ανατολικό Ζήτημα, σελ. **15**, Εκδοση Λονδίνου **1897**).

### **4. Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΤΣΕΡΤΣΙΑ ΣΤΑ 1907**

"Νομίζω πως είναι πολύ φυσικό το ότι ο κυπριακός λαός πούναι ελληνικής καταγωγής θεωρεί την Ένωση του με την όπως μπορεί να ονομασθεί, Μητέρα Πατρίδα του, σαν ένα ιδεώδες που το διατηρεί με ζήλο, σεβασμό και ζέση. Τέτοιο αίσθημα αποτελεί παράδειγμα της πατριωτικής αφοσίωσης, που τόσο ευγενικά χαρακτηρίζει το ελληνικό Έθνος. Κι εγώ πιστεύω πως όσοι έχουν βαθειά αισθήματα δε θα ξεχάσουν πως πρέπει να σέβονται αισθήματα δε θα ξεχάσουν πως πρέπει να σέβονται και τα όμοια αισθήματα των άλλων, λόγω ως οι απόψεις που υποβλήθηκαν είναι γνώμες τις οποίες η Κυβέρνηση της Α.Μ. δεν αρνείται να προσέξει με σεβασμό, από την άλλη μεριά, η γνώμη του Μουσουλμανικού πληθυσμού της Νήσου, πως η Βρετανική κατοχή της νήσου δεν πρέπει να οδηγήσει στη διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας κι ότι η αποστολή της Μεγάλης Βρετανίας στην Ανατολή δεν πρέπει νάναι η μείωση

της κυριαρχίας του Σουλτάνου, είναι πράγματα που η Κυβέρνηση της Α. Μ. είναι εξίσου υποχρεωμένη να προσέξει με σεβασμό.

Σχετικά με την παραχώρηση των Ιονίων Νήσων στην Ελλάδα και τη σύγκριση που έγινε μεταξύ των Νησιών αυτών και της Κύπρου, πρέπει να παρατηρήσω ότι η αναλογία δεν είναι καθόλου πλήρης, αν όχι για τίποτε άλλο γιατί οι Ιόνιοι Νήσοι, την εποχή της παραχώρησης, αποτελούσαν ιδιοκτησία της Μεγάλης Βρετανίας, η οποία κατά συνέπεια μπορούσε να τις διαθέσει όπως ήθελε, πράγμα που δε συμβαίνει καθόλου με την Κύπρο". (Βλέπε αλληλογραφία σχετικά με τις Κυπριακές υποθέσεις, Λευκή Βίβλος **CD 3996 (1908)**).

#### **5. Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΑΖΑΡΕΥΕΙ ΤΟ 1912.**

"Το Δεκέμβρη του **1912** με την ευκαιρία των διαπραγματεύσεων για τη Βαλκανική Ειρήνη στο Λονδίνο, ο Λόιτν Τζωρτζ, μπροστά στον πρώτο Λόρδο του Νυαρχείου κ. Γουίνστον, Τσέρτσιλ, και τον Πρώτο Λόρδο Πρίγκηπα Λούις του Μπάττεμπεργκ, πρότεινε στον Έλληνα πρωθυπουργό, Ε. Βενιζέλο, να παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα, με αντάλλαγμα να έχει δικαίωμα ο Βρετανικός στόλος να χρησιμοποιεί τη ναυτική βάση στο Αργοστόλι της Κεφαλλονιάς (Ιόνιοι Νήσοι) σε περίπτωση ανάγκης. Ο Βενιζέλος δήλωσε, πως κατ' αρχήν δέχεται την πρόταση. Ωστόσο, αργότερα όταν πέρασε η Βαλκανική κρίση, δεν ξενάγινε λόγος γι' αυτό το παζάρεμα". (Βλέπε Γ. Βεντήρη, " Η Ελλάδα από το **1910** ως το **1920**, τόμος **1** σελ, **208/9** έκδοση Αθηνών, **1931**).

#### **6. Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ 1915.**

Υστερα από την απόφαση του Βασιλέα της Ελλάδος να μη βοηθήσει τη Σερβία, ο Σερ Εντουαρτ Γκρέϋ (υπουργός των Εξωτερικών) προσπάθησε να το δωροδοκήσει για ν' αλλάξει την απόφαση του δίνοντας την υπόσχεση πως "αν η Ελλάδα είναι έτοιμη να δώσει βοήθεια σαν σύμμαχος την Σερβία, τώρα που υπέστη την

επίθεση της Βουλγαρίας, η Κυβέρνηση της Αυτού Μεαλειότητας θάταν έτοιμη να παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα. Αν η Ελλάδα ενωθεί με τους συμμάχους για όλους τους σκοπούς, θάχει φυσικά το μερίδιο της στα ωφελήματα που θα εξασφαλισθούν στο τέλος του πολέμου, αλλά η προσφορά της Κύπρου γίνεται από την Κυβέρνηση της Α. Μ. ανεξάρτητα από αυτά υπό τον όρον ότι η Ελλάδα θα δώσει άμεση και πλήρη βοήθεια με το στρατό της στη Σερβία".

Ο Γκρέϊ έδωσε τόση σημασία σ' αυτή την πρόταση ώστε έστειλε την ίδια μέρα (**16** του Οκτώβρη **1915**) και δεύτερο τηλεγράφημα στον Πρεσβευτή μας στη Αθήνα προτρέποντας τον να κοινοποιήσει το ζήτημα σχετικά με την Κύπρο αμέσως. Το τηλεγράφημα αυτό για δυο μέρες κρατήθηκε απ' τον πρωθυπουργό Ζαΐμη χωρίς αν να το παρουσιάσει αυτός στο Βασιλέα. Η απάντηση δόθηκε με καθυστέρηση **4** ημερών. Ο κ. Ζαΐμης είπε πως επειδή η γνώμη των στρατιωτικών ήταν, πως θάταν πολύ ριψοκίνδυνο για την Ελλάδα να βοηθήσει τη Σερβία, αποφασίστηκε να μη αναληφθεί καμιά δράση, αλλά να κρατηθεί ευνοϊκή για τους συμμάχους ουδετερότητα. Και πρόσθεσε, πως καμιά απολύτως προσφορά δεν έπειθε την Κυβέρνηση να απομακρυνθεί από τη στάση της αυτή" (Βλέπε "Η αλήθεια για τις συνθήκες ειρήνης", τόμος **11** σελ. **1217** του Λ. Αλόϊδ Τζωρτζ, έκδοση Λονδίνου **1938**).

#### **7. ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΑ 1919**

" Στο Διεθνές Σοσιαλιστικό Συνέδριο πούγινε στη Βέρνη στα **1919**, ο κ. Ράμση Μακτόναλντ, δήλωσε πως το Βρεττανικό Εργατικό κόμμα θα εφαρμόσει την αρχή της αυτοδιάθεσης για την Κύπρο (Βλέπε "Τάιμς Λονδίνου, **10** του Φεβράρη **1919**).

#### **8. ΓΙΑΤΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΔΕ ΔΟΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ 1919**

"Στις **16** του Γεννάρη του **1919**, το Γενικό Επιτελείο του Υπουργείου Πολέμου ετοίμασε μερικές "σημειώσεις σχετικά με τους πολεμικούς σκοπούς της

Ελλάδας" για καθοδήγηση των Αγγλων αντιπροσώπων στη Συνδιάσκεψη...". " ...Σχετικά με την Κύπρο, παρόλο που το Υπουργείο Πολέμου παραδέχεται πως η πλειοψηφία των κατοίκων της νήσου επιθυμούν σφοδρά την Ένωση τους με την Ελλάδα, ωστόσο προβάλλει στρατηγικούς λόγους για να μη αποχωριστούμε την Κύπρο". Η δυναμική στρατηγική σπουδαιότητα της Κύπρου είναι μεγάλη τόσο από ναυτική όσο και από εμπορική άποψη, γιατί οι ακτές της βρίσκονται μόνο **44** μίλια μακριά από τη Μ. Ασία και **69** από τη συριακή ακτή, ενώ η Λάρνακα είναι μόνο **262** μίλια μακριά από το Πόρτ Σαϊντ. Παρόλο που το Νησί δε διαθέτει για την ώρα ικανοποιητικό λιμάνι, ωστόσο το Ναυσαρχείο δηλώνει, πως θα μπορούσε να γίνει θαυμάσια βάση για υποβρύχια και αντιτορπιλικά στην Αμμόχωστο. Επίσης υπάρχουν ευκαιρίες για την κατασκευή αεροδρομίων και αεροναυτικής βάσης. Με την αυξανόμενη ακτίνα δράσης της αεροπορίας, η Κύπρος θάναί μέσα σε ακτίνα εύκολης δράσης ενάντια στις κύριες συγκοινωνιακές γραμμές που περνούν από τη Μ. Ασία, Συρία και από τη θάλασσα, μέσο της Αλεξάνδρειας και της διώρυγας του Σουέζ. Η πραγματική σημασία της Κύπρου θα μεγάλωνε πολύ αν μια μεγάλη δύναμη εγκαθίδρυε ναυτική βάση στην Ανατολή, αν και η κατοχή της Κύπρου από την Ελλάδα δύσκολα μπορούσε να θεωρηθεί σαν απειλή για τη Βρετανική Αυτοκρατορία, ο κίνδυνος να πέσει στα χέρια μιας πιο ισχυρής δύναμης δεν μπορεί να παραβλεφθεί ολοκληρωτικά (Βλέπε "Η αλήθεια για τις συνθήκες ειρήνης", τόμος **11** , σελ, **1238**, του Λ. Λλόϊδ Τζωρτζ).

#### **9. ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΛΛΟΥΔ ΤΖΩΡΤΖ ΣΤΑ 1919**

Στην Κυπριακή αποστολή  
Λάγκαστερ Στρήητ **W.2**

**10 Downing Street**  
**14 Νοεμβρίου 1919**

Με εντολή του πρωθυπουργού απαντώ στις επιστολές τις οποίες είχατε την καλωσύνη να στείλετε προς αυτόν, ημερομηνίας **15 Σεπτεμβρίου και 21 Οκτωβρίου**.

Ο πρωθυπουργός επέστησε σύντομη την προσοχή του στις σκέψεις που προβάλλονται στις επιστολές σας. Γνωρίζει πλήρως το αίσθημα που υπάρχει μεταξύ του Ελληνικού πληθυσμού της Κύπρου υπέρ της Ένωσης της νήσου με την Ελλάδα.

Διατάχθηκα δε να καταστήσω σε σας σαφώς, ότι οι πόθοι των κατοίκων της Νήσου Κύπρου, θα τύχουν της πολύ συντόνου και συμπαθούς προσοχής της Κυβέρνησης της Α. Μεγαλειότητας, όταν αυτή θα εξετάσει το μέλλον της νήσου. Αδυνατεί όμως κατά το παρόν, λόγω της αβεβαιότητας της διεθνούς κατάστασης στη Μέση Ανατολή, να δώσει οποιανδήποτε οριστική απάντηση στο Υπόμνημα της Κυπριακής Αποστολής". (Βλέπε Κυπριακή υπόθεση, επίσημη αλληλογραφία που δημοσιεύτηκε από την Κυπριακή αποστολή σελ **18 Λονδίνο, 1920**).

**10. ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΦΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΦΗΦΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

" Επιστρέφοντας από το Λονδίνο μέσον του Παρισιού, τα μέλη της κυπριακής αποστολής συναντήθηκαν στις **9 Αυγούστου 1920** με τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που τους είπε: "Είδον τον υπουργόν των Εξωτερικών Μεγάλης Βρετανίας Λόρδον Γκώρζον και εβεβαιώθην ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάσισε διά πλειοψηφίας να μη δοθή η Κύπρος εις την Ελλάδα" (Βλέπε η Κύπρος κατά τον αγώνα της παλιγγενεσίας **1821-1930**, σελ, **87** του Φ. Ζαννέτου, ελληνική έκδοση Αθήνα **1930**)

**11. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΚΛΕΙΣΕ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΠΑΝΑΝΟΙΧΘΕΙ**

Αρχιγραμματεία Κύπρου

**12 Ιουνίου 1925**

Προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο  
Κύπρου Λευκωσία

Μακαριώτατε,

Σε σχέση με την επιστολή της Μακαριότητας Σας ημερομηνίας **1 Μαΐου 1925** που περικλείει υπόμνημα που απευθύνεται προς τον εντιμότατο υπουργό των Αποικιών με το οποίο διαμαρτύρεσθε κατά της κατακράτησης της Κύπρου ως μέρους των κτήσεων της Α. Μεγαλειότητας, εντάληκα από τον Κυβερνήτη να σας πληροφορήσω ότι το υπόμνημα σας διαβιβάστηκε δεόντως στον υπουργό των Αποικιών, ο οποίος παρακάλεσε την Α. Εξοχότητα να δηλώσει σε σας ότι έλαβε το υπόμνημα και επιθυμεί να πληροφορηθείτε ότι πρέπει σαφώς να κατανοήσετε ότι ως ήδη υποδείχθηκε σε σας περισσότερες από μια φορές ότι το ζήτημα της Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα έκλεισε τελειωτικά και δεν μπορεί να επανανοίξει

Εχω την τιμήν να διατελώ

Μακαριώτατε

της Σεβασμιότητάς σας ευπειθής θεράπων

**C.D.FENN**

Αποικιακός Γραμματέας

(Βλέπε Κυπριακή Επίσημη Εφημερίδα **12 Ιούνη 1925**).

**12. Ο ΓΟΥΙΝΣΤΟΝ ΤΣΕΡΤΣΙΛ ΕΠΑΙΝΕΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1943 ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ ΣΤΗ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ**

Στην ομιλία που έκαμε στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του εδώ το Φεβράρη του **1943** ο Βρετανός πρωθυπουργός κ. Γ. Γουίνστων Τσέρτσιλ, χρησιμοποίησε τις παρακάτω λέξεις για να επαινέσει τη συμβολή του Κυπριακού λαού στην πολεμική προσπάθεια: "Τώρα χαίρω να είπω προς σας εν Κύπρω, πόσον θαυμάζομεν εις την μητέρα χώραν, την γηραιάν Αγγλίαν, το σταθερό πνεύμα με το οποίον ητοιμάσθητε διά να υπερασπίσετε την νήσον σας και πως αγρύπνωνς την φρουρείτε βοηθούμενοι υπό στρατευμάτων της βρετανικής αυτοκρατορίας. Πιστεύσατε με, μετά το τέλος του πολέμου τούτου, το όνομα της Κύπρου θα περιλαμβάνεται εις τον κατάλογον εκείνων, που

κατέστησαν άξιοι όχι μόνο της Βρετανικής κοινοπολιτείας των Εθνών όχι μόνον των Ηνωμένων Λαών οι οποίοι τώρα συμπολεμούν, αλλά, ως ακραδάντως πιστεύω, και των μελλουσών γενεών της ανθρωπότητας".

**13. ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ**

Ο Λόρδος Γουΐνστερ, Κυβερνήτης της Κύπρου στην προκήρυξη του στις **4** του Απρίλη του **1947**, έλεγε: "Μιλώντας για το μελλοντικό καθεστώς της Κύπρου, ο υπουργός των Αποικιών στις **11** του περασμένου Δεκέμβρη (**1946**) είπε πως δεν γίνεται σκέψη για καμμιά αλλαγή στο καθεστώς της Κύπρου, η δήλωση αυτή επιβεβαιώνει την πολιτική όλων των προηγούμενων Βρετανικών Κυβερνήσεων, που συνίσταται στο ότι η Κύπρος θα παραμείνει κάτω από βρετανική κυριαρχία, σαν ένας πολύτιμος και πιστός συνεταίρος, που αναλαμβάνει της κοινής δύναμης της βρετανικής κοινοπολιτείας. Δεν υπάρχει καμμιά αλλαγή σ' αυτή την πολιτική". (Βλέπε Κυπριακές εφημερίδες **5** του Απρίλη **1947**).